

ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
ΒΙΒΛΙΑΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Το Ηράκλειο και η Κρήτη

*από την τελευταία περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας
ως την Ένωση με την Ελλάδα*

Ηράκλειο
23-26 Οκτωβρίου 2013
Βασιλική Αγ. Μάρκου

Τιμητική Επιτροπή

Πρόεδρος:

Γιάννης Κουράκης, Δήμαρχος Ηρακλείου

Σεβασμώτατος Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. **Ειρηναίος**

Στυλιανός Αλεξίου, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης

Θεοχάρης Δετοράκης, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης

Επιστημονική Επιτροπή

Πρόεδρος:

Σεβασμώτατος Μητροπολίτης Αρχαλοχωρίου κ.κ. **Ανδρέας Νανάκης** Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Νίκος Ανδριώτης, Δρ. Ιστορίας

Μανώλης Γ. Ανδρουλιδάκης, Δρ. Κλασικής Φιλολογίας Ε.Κ.Π.Α

Μανώλης Δρακάκης, Δρ. Ιστορίας Εκπαίδευσης, Προϊστάμενος Γ.Α.Κ. Ν. Ηρακλείου

Γιάννης Ζαϊμάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης

Ελευθερία Ζέη, Δρ. Ιστορίας, Διδάσκουσα Πανεπιστημίου Κρήτης

Νικόλαος Καραπιδάκης, Καθηγητής Ιονίου Πανεπιστημίου

Γιάννης Κοκκινάκης, Επίκουρος Καθηγητής Ιστορίας Πανεπιστημίου Κρήτης

Πέτρος Παπαπολυβίου, Αναπληρωτής Καθηγητής Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας Πανεπιστημίου Κύπρου

Μανώλης Πεπονάκης, DEA Θεολογίας – Δρ. Φιλολογίας

Μάνος Περάκης, Δρ. Ιστορίας, Διδάσκων Πανεπιστημίου Κρήτης

Λιάνα Σταρίδα, Αρχαιολόγος

Εμμανουήλ Χαλκιαδάκης, μεταδιδάκτωρ Ιστορίας Πανεπιστημίου Οξφόρδης

Αντώνης Χουρδάκης, Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης

Οργανωτική Επιτροπή

Πρόεδρος:

Μανώλης Βασιλάκης, Πρόεδρος Επιτροπής Εποπτείας «Β.Δ.Β.»

Νίκος Ματζαπετάκης, Πρόεδρος Δημοτικής Κοινωφελούς Επιχείρησης Πολιτισμού

Γιάννης Σερεπεσιδάκης, Μέλος Επιτροπής Εποπτείας «Β.Δ.Β.»

Μιχάλης Ταρουδάκης, Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης

Δημήτρης Σάββας, Προϊστάμενος «Β.Δ.Β.»

Γιάννης Αλεξανδράκης, Υπεύθυνος Οπτικοακουστικού Τμήματος «Β.Δ.Β.»

Στέφανος Γρατσέας, Υπεύθυνος Τμήματος Αρχείων «Β.Δ.Β.»

Στεφανία Τερζάκη, Γραμματέας «Β.Δ.Β.»

Γραμματεία Συνεδρίου

Μανώλης Γ. Ανδρουλιδάκης, Δρ. Κλασικής Φιλολογίας

Μανώλης Δρακάκης, Δρ. Ιστορίας Εκπαίδευσης, Προϊστάμενος Γ.Α.Κ. Ν. Ηρακλείου

Στεφανία Τερζάκη, Γραμματέας «Β.Δ.Β.»

Χαιρετισμός

Σεβ. Αρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Ειρηναίου

Τούτο τόν χρόνον 2013, ή Κρήτη καί όλοι οι Κρήτες, γιορτάζομε τήν Έπέτειο τής Ένώσεως τής Κρήτης μέ τήν Μητέρα Έλλάδα.

Συμπληρώνονται έφέτος 100 χρόνια από τό πολυπόθητο γεγονός τής Μεγαλονήσου μας μέ τήν Πατρίδα Έλλάδα.

Χαιρόμαστε, έορτάζομε καί πανηγυρίζομε γιά τό μεγάλο αυτό Έστορικό Γεγονός.

Σύσσωμος ή Κρήτη μας γιορτάζει τήν Έστορικήν αυτήν Έπέτειό μας.

Μέ τόν έορτασμόν αυτόν καί χαιρόμαστε καί πανηγυρίζομε, αλλά καί διδασκόμαστε καί ώφελούμαστε.

Ένώπιόν μας όρθώνεται τό θαυμαστόν πρότυπον καί τό παράδειγμα τών Ηρώων Άγωνιστών τής Κρήτης μας, οι όποιοι στόν καιρό τους ύπήρξαν άλύγιστοι, δυνατοί καί υπεύθυνοι άνθρωποι. Έβαλαν στόχον των, τήν Ένωση τής Κρήτης μέ τήν Έλλάδα, τόν συγκεκριμενοποίησαν μέ τρεις λέξεις “Ένωσις ή θάνατος”, άγωνίσθηκαν, έκοπίασαν, έθυσιάσθηκαν καί έπέτυχαν τόν στόχον των αυτόν.

Τί θαυμαστόν παράδειγμα αυτό γιά έμάς τούς σημερινούς Κρητικούς! Τί λεβεντιά καί ανθρώπιά! Έχομε σήμερα στόχους; Ποιοί είναι οι στόχοι μας; Είναι άληθινοί, αιώνιοι, ούσιαστικοί; Γνωρίζομε γιατί ζούμε καί τί θέλομε στήν ζωή μας;

Καλούμαστε νά συνέλθωμε έδω καί τώρα. Νά βρούμε τόν δρόμο μας. Τό νόημα τής ζωής μας, νά άγωνισθούμεν γενναία καί ήρωικά, νά πετύχωμε.

Αυτό είναι τό μεγάλο μήνυμα από τούς έορτασμούς τών 100 χρόνων από τήν Ένωση τής Κρήτης με τήν Έλλάδα μας.

Μέ έγκάρδιες πατρικές ευχές

Ό Αρχιεπίσκοπος

† Ό Κρήτης Ειρηναίος

Χαιρετισμός

Περιφερειάρχη Κρήτης κ. Σταύρου Αρναουτάκη

Φίλες και φίλοι,

Το 2013 αποτελεί χρονιά ορόσημο για την Κρήτη, καθώς συμπληρώνονται 100 χρόνια από την ενσωμάτωση του νησιού μας στον εθνικό κορμό. Με την έπαρση της ελληνικής σημαίας στο φρούριο Φιρκά των Χανίων, την 1η Δεκεμβρίου του 1913, ο πόθος πολλών γενεών Κρητικών έβρισκε επιτέλους τη δικαίωσή του. Είχαν προηγηθεί δεκάδες αιματοβαμμένοι αγώνες για την ελευθερία και την ένωση, δεδομένου ότι οι Κρητικοί ποτέ δεν αποδέχθηκαν τη μοίρα του κατακτημένου και πάντοτε βρίσκονταν σε επαναστατική εγρήγορση, παλεύοντας με ηρωισμό για υψηλά ιδανικά.

Η σημασία αυτής της ιστορικής επετείου είναι αυταπόδεικτη. Συγκινεί και κινητοποιεί κάθε Κρητικό, εντός και εκτός Κρήτης. Αποτελεί αφορμή να θυμηθούμε την ένδοξη ιστορία μας, να τιμήσουμε τους αγώνες των προγόνων μας και να αναδείξουμε την πλούσια πολιτιστική μας κληρονομιά. Ιδιαίτερα, στη σημερινή εξαιρετικά δύσκολη συγκυρία για τη χώρα μας, να αντλήσουμε παραδείγματα και δύναμη από τους αγώνες, το θάρρος, την αυταπάρνηση των προγόνων μας.

Η καρδιά του νησιού μας χτυπάει και στις πέντε ηπείρους, παντού όπου ζουν Κρητικοί, παντού όπου κατοικούν φίλοι του νησιού μας. Σε αυτόν τον παγκρήτιο συναγερομό έχουν θέση και ρόλο όλοι. Η Κρήτη οφείλει να αποδείξει ότι ξέρει να τιμά τους ήρωες της, αυτούς που πάλεψαν για να είναι σήμερα ελεύθερη.

Η Περιφέρεια Κρήτης χαιρετίζει το επιστημονικό συνέδριο που διοργανώνει η «Βικελαιία Δημοτική Βιβλιοθήκη» για τη συμπλήρωση 100 χρόνων από την Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα με τίτλο: «Το Ηράκλειο και η Κρήτη από την τελευταία περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας ως την ένωση με την Ελλάδα (1866-1913)», το οποίο θα διεξαχθεί από 23 έως και 26 Οκτωβρίου στη Βασιλική του Αγίου Μάρκου.

Χαιρετισμός

Δημάρχου Ηρακλείου κ. Γιάννη Κουράκη

Με ιδιαίτερη χαρά χαιρετίζουμε την έναρξη του συνεδρίου που διεξάγεται με αφορμή τον εορτασμό των 100 χρόνων της Ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα.

Ο Δήμος Ηρακλείου και η Βικελαία Βιβλιοθήκη που έχουν πλούσια εμπειρία από τη διοργάνωση ανάλογων εκδηλώσεων, προχώρησαν στην πραγματοποίηση του συνεδρίου αυτού που αποτελεί ελάχιστο φόρο τιμής και μνήμης σ' όλους όσους συνέβαλαν στο κορυφαίο εθνικό γεγονός της ένωσης της Μεγαλονήσου με την Ελλάδα.

Οι σπουδαίοι επιστήμονες που συμμετέχουν και οι ανακοινώσεις που θα γίνουν από ειδικούς εισηγητές, αφορούν στο Ηράκλειο και την Κρήτη και είμαι βέβαιος ότι θα φωτίσουν με νέα στοιχεία την τελευταία περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας στο νησί ως την Ένωση του με την Ελλάδα.

Καλύπτουν ένα ευρύ πλέγμα θεμάτων που αναφέρονται στην Κρητική κοινωνία της εποχής, την οικονομία, την πολιτική, την εκπαίδευση καθώς και την πνευματική ζωή και τον πολιτισμό γενικότερα.

Στη νεότερη ιστορία της χώρας, η Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα αποτελεί κορυφαία στιγμή, αλλά και ιστορική δικαίωση του κρητικού λαού, και ήλθε ως συνέπεια μιας μακράς, οδυνηρής και αιματοβαμμένης πορείας αγώνων και θυσιών, που κατέστησαν τις δύο έννοιες “Κρήτη” και “Ελευθερία” ταυτόσημες.

Θέλω να ευχαριστήσω θερμά όλους όσους συνέβαλαν στην οργάνωση του συνεδρίου. Τους επιστήμονες που λαμβάνουν μέρος καθώς και τα μέλη της Επιστημονικής και της Οργανωτικής επιτροπής, που δεν υπολόγισαν κόπο και χρόνο, στην προσπάθεια τους να επιτύχουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Εύχομαι καλή επιτυχία στις εργασίες του συνεδρίου, που, είμαι βέβαιος, πως θα φέρει στο φως πολλά άγνωστα στοιχεία για τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο της Κρητικής ιστορίας και θα δώσει τη δυνατότητα της επιστημονικής προσέγγισης των γεγονότων με αντικειμενικότητα και ακρίβεια.

Είναι βέβαιο ότι με το τέλος του συνεδρίου θα υπάρξουν χρήσιμα συμπεράσματα όχι μόνο για τους μελετητές και τους ερευνητές, αλλά και για τους απλούς πολίτες που ενδιαφέρονται για την ιστορία του τόπου.

Χαιρετισμός

Προέδρου Οργανωτικής Επιτροπής κ. Μανόλη Βασιλάκη

Ο 19ος αιώνας ήταν για την Κρήτη και τους Κρητικούς περίοδος αδιάκοπων αγώνων και θυσιών, που οδήγησαν βήμα προς βήμα από την κατάκτηση προνομίων στην ανεξαρτησία. Αλλά και η περίοδος της ανεξαρτησίας ήταν περίοδος ειρηνικών αγώνων για την επίτευξη της πολυπόθητης Ένωσης με τη μητέρα Ελλάδα που φέτος εορτάζουμε.

Οι επιμέρους ελευθερίες που δόθηκαν με τις αλληπάλληλες συνθήκες, η ανάταση που δημιούργησε η προσδοκία της απελευθέρωσης και της Ένωσης και η ύπαρξη φωτεινών προσωπικοτήτων στην πολιτική, την επιστήμη και την κοινωνία συνέβαλαν, ώστε η τελευταία περίοδος της οθωμανικής κυριαρχίας και τα χρόνια της ανεξαρτησίας να χαρακτηρίζονται από δράση και δημιουργία: παράλληλα με τους αγώνες στα πεδία των μαχών και της διπλωματίας έχουμε την ίδρυση και δράση του Φιλεκπαιδευτικού Συλλόγου, τις πρώτες ανασκαφές, την ανέγερση του Μητροπολιτικού Ναού του Αγίου Μηνά και αργότερα το σπουδαίο νομοθετικό έργο της νεοσύστατης πολιτείας, την ανοικοδόμηση με λαμπρά δείγματα, όπως αυτό της οδού Μαρτύρων 25ης Αυγούστου.

Η ενασχόλησή μας λοιπόν με την περίοδο 1866 – 1913 θα μας φέρει σε επαφή με την αγωνιστικότητα, την αυτοθυσία, την αλληλεγγύη, την αισιοδοξία και τη δημιουργικότητα και έτσι θα μας μεταφέρει, πιστεύω κάτι από την ανάταση εκείνης της εποχής.

Οφείλονται θερμές ευχαριστίες στον Δήμαρχο Ηρακλείου και Πρόεδρο της Τιμητικής Επιτροπής κ. Γιάννη Κουράκη για τη στήριξή του, στα μέλη της Τιμητικής Επιτροπής που προσδίδουν κύρος στο συνέδριο, στον Πρόεδρο, Σεβασμώτατο Μητροπολίτη Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου κ.κ. Ανδρέα, και τα μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής, στους εισηγητές που πρόθυμα ανταποκρίθηκαν στην πρόσκλησή μας και στα μέλη της Οργανωτικής Επιτροπής που εργάστηκαν ιδιαίτερα φιλότιμα.

Εύχομαι καλή επιτυχία στις εργασίες του συνεδρίου.

Πρόγραμμα

Τετάρτη 23 Οκτωβρίου 2013
Απογευματινή Συνεδρία

Θεματική Ενότητα: Εκπαίδευση

Συντονιστές: Αντώνης Χουρδάκης, Μανόλης Δρακάκης

16:50 Έναρξη

17:00 **Κώστας Γ. Φυσαράκης:** «Στατιστική της εκπαίδευσης του Νομού Ηρακλείου, πριν και μετά την Επανάσταση του 1878»

17:15 **Ζαχαρίας Καψαλάκης:** «Τρόποι επιλογής των εκπαιδευτικών στα Δημοτικά σχολεία κατά το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα στο Τμήμα Ηρακλείου»

17:30 **Γεώργιος Μαμάκης:** «Τυπολογικές εκδοχές του οργανωτικού και διοικητικού φαινομένου της εκπαίδευσης σε κοινωνίες υπό μετάβαση. Η περίπτωση του Λασιθίου κατά την περίοδο της ύστερης τουρκοκρατίας και της Κρητικής Πολιτείας, μέχρι και την Ένωση με την Ελλάδα»

17:45 **Μανόλης Μακράκης:** «Οι επιπτώσεις των κομματικών παθών στην Εκπαίδευση των Κρητών. Από τη Σύμβαση της Χαλέπας ως την Ένωση (1878-1913)»

18:00 Συζήτηση

18:15 **Μαρία Ν. Τζενάκη:** «Η συμβολή του Δημητρίου Βικέλα και του Αντωνίου Βορεάδη στο Πρώτο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Συνέδριο και η σημασία του για την Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα»

18:30 **Μανόλης Βουβλιώτης:** «Δίκτυα δημοτικιστών στην Κρήτη (1890-1915)»

18:45 **Μαρία Ε. Δελάκη:** «Οι Έργατριες του πνεύματος' και η αμφισβήτηση της παραδοσιακής εικόνας δύναμης και εξουσίας: Διερευνώντας πτυχές της κοινωνικής δράσης των διδασκαλισσών της Κρήτης (1866-1913)»

19:00 **Αντώνης Γ. Χουρδάκης:** «Κατάκαρδα λυπημένοι διότι άπερχεσθε Κρήτης πριν συντελεσθή τὸ ἔργον, ὑπὲρ οὗ τόσοσ ἐμοχθήσατε, ὑποβάλλομεν σεβάσματα βαθύτατα» (12 7/βρίου 1906): Το εν Ηρακλείω Κρητικό Διδασκαλείο (1901-1909) και η εκπαίδευση των δασκάλων στο πλαίσιο του Ενωτικού κινήματος» - Προσκεκλημένη ομιλία

19:30 Συζήτηση

19:45 Κέρασμα

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΝΑΡΞΗ – ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

Συντονιστής: Μανόλης Γ. Ανδρουλιδάκης

20:00 Σεβασμιότατος Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. **Ειρηναίος**

20:15 **Σταύρος Αρναουτάκης**, Περιφερειάρχης Κρήτης

20:30 **Γιάννης Κουράκης**, Δήμαρχος Ηρακλείου

20:45 **Μανόλης Βασιλάκης**, Πρόεδρος Οργανωτικής Επιτροπής

Πέμπτη 24 Οκτωβρίου 2013

Πρωινή Συνεδρία

Θεματική Ενότητα: Τύπος

Συντονιστές: Δημήτρης Χ. Σάββας, Ζαχαρένια Σημανδηράκη

- 09:30 **Αγγελική Καραθανάση:** «Περιπτώσεις προσωπικών συνεισφορών στους πρόσφυγες της Κρήτης. Η συμβολή των εφημερίδων»
- 09:45 **Ιωάννης Ευαγγ. Σταμέλος:** «Οι Αγώνες του Κρητικού Λαού για την αποτίναξη του Τουρκικού ζυγού και η Ένωση με την Ελλάδα, όπως καταγράφεται στην αρθρογραφία του περιοδικού 'Αμάθεια'»
- 10:00 **Ελένη Βακεθιανάκη:** «Η διαφήμιση στον Τύπο του Ηρακλείου την περίοδο (1906–1915)»
- 10:15 **Δημήτρης Μουδατσάκης:** «Η Συμβολή της τυπογραφίας στην απελευθέρωση της Κρήτης και την Ένωσή της με τη μητέρα Ελλάδα»
- 10:30 Συζήτηση

Θεματική Ενότητα: Πληθυσμός

Συντονιστές: Δημήτρης Χ. Σάββας, Ζαχαρένια Σημανδηράκη

- 10:45 **Δημήτρης Κιτσιάκης:** «Ο μουσουλμανικός πληθυσμός της Κρήτης (1866-1913)» - Προσκεκλημένη ομιλία
- 11:15 **Σπύρος Δημιανόπουλος:** «Δημογραφικά και κοινωνικά στοιχεία της πόλης του Ρεθύμνου»
- 11:30 **Μιχάλης Τρούλης:** «Το 'Ηράκλειο' του Μυλοποτάμου»
- 11:45 **Ζαχαρένια Σημανδηράκη:** «Πολιτισμός, Πνευματική Ζωή και Κοινωνία στην Κρήτη (1878-1913)»
- 12:00 Συζήτηση
- 12:15 Καφές

Θεματική Ενότητα: Μαρτυρίες

Συντονιστές: Μιχάλης Ταρουδάκης, Μιχάλης Τρούλης

- 12:30 **Saha Pman:** «Η οικογένεια των Κλαρονάκηδων του Ρεθύμνου μέσα από την Αλληλογραφία τους (1890-1920)»
- 12:45 **Μαρία Γ. Σεργάκη:** «Στυλιανός Μ. Παπαδάκης: Βίος και πολιτεία ενός αγωνιστή, πολιτικού, διανοούμενου»

Θεματική Ενότητα: Λαϊκός Πολιτισμός

Συντονιστές: Μιχάλης Ταρουδάκης, Μιχάλης Τρούλης

- 13:00 **Παναγιώτης Μιχ. Παρασκευάς:** «Ρεθεμνιώτες Λογοτέχνες και η Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα»

- 13:15 **Βαρβάρα Τερζάκη-Παλλήκαρη, Λουΐζα Καραπιδάκη:** «Αποτυπώσεις της Ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα στα Κρητικά υφαντά. Από την Φλωρεντίνη Καλούτση στην Αποστολή Πηνελόπη Gandhi»
- 13:30 **Αγησίλαος Αλιγιζάκης, Μαρία Χναράκη, Κώστας Ατσαλάκης, Λύδια Αλιγιζάκη, Ανδρέας Γιακουμάκης, Εμμανουήλ Χναράκης, Κωνσταντίνος Παπαδάκης:** «Οι περιγραφές του καστρινού πηδηχτού στην λογοτεχνία και τον τύπο κατά την περίοδο (1880-1913)»
- 13:45 **Θεοδοσία Αργυράκη-Ασαργιωτάκη:** «Τον Εμμανουήλ Κρανωτάκη αγωνιστή ήρωα της Κρητικής επανάστασης υμνεί η λαϊκή μούσα, ο ανώνυμος ποιητής»
- 14:00 **Σωτηρία Μαρτίνου:** «Η σημαία της Κρητικής Πολιτείας, ο ύμνος της Κρήτης και αποσπάσματα από το έργο του Καζαντζάκη σχετικά με την Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα»
- 14:15 Συζήτηση

Πέμπτη 24 Οκτωβρίου 2013

Απογευματινή Συνεδρία

Θεματική Ενότητα: *Αρχιτεκτονική*

Συντονιστές: Λιάνα Σταρίδα, Αντώνης Βασιλάκης

- 17:00 **Δήμητρα Σιδηροπούλου:** «Οικοδομώντας στο πολυπολιτισμικό Ηράκλειο (1880-1913)»

Θεματική Ενότητα: *Αρχαιολογία*

Συντονιστές: Λιάνα Σταρίδα, Αντώνης Βασιλάκης

- 17:15 **Ζαχαρίας Αλετράς:** «Συνέπειες της μετάβασης του Ηρακλείου από την οθωμανική κυριαρχία στην Αυτονομία (1898-1913) –Η μαρτυρία των ενετικών μνημείων»
- 17:30 **Ελισάβετ Καβουλάκη:** «Ανασκάπτοντας και αναστηλώνοντας το ανάκτορο της Κνωσού στην Κρήτη των αρχών του 20ού αιώνα (1900-1913)»
- 17:45 **Ζανόν Φλάβιο:** «Ο Sir Arthur Evans και οι οθωμανικές επιρροές του»
- 18:00 **Γιώργος Τζωράκης:** «Ο Φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος Ηρακλείου και η γέννηση της κρητικής αρχαιολογίας. Οι πρωταγωνιστές, οι συνθήκες, τα οράματα και τα διλήμματα»
- 18:15 **Αντώνης Βασιλάκης:** «Ζητήματα αρχαιολογικής πολιτικής της Κρητικής Πολιτείας: Η Αρχαιολογική Επιτροπεία (1902-1912)»
- 18:30 Συζήτηση

Παρασκευή 25 Οκτωβρίου 2013

Πρωινή Συνεδρία

Θεματική Ενότητα: Μαρτυρίες

Συντονιστές: Πασχάλης Μ. Κιτρομηλίδης, Μανόλης Γ. Πεπονάκης

- 09:30 **Ζαχαρίας Ε. Σμυρνάκης:** «Κρητικής Πολιτοφυλακής
Ενθυμήσεις Ιω. Γουβιανάκη»
- 09:45 **Μανόλης Ενκλ. Χρονάκης:** «Ένα ανέκδοτο ημερολόγιο του 1897.
(Όπου ένα παλληκάρι του Αντ. Τρυφίτσου μαρτυρεί)»
- 10:00 **Δημήτρης Δολαψάκης:** «Περίανδρος Σαπουντζάκης (1894-1971). Η μάχη στο
Κανλί Καστέλλι (1897) και οι εφηβικές μνήμες από το Ηράκλειο έως το 1912 μέσα
από την ανέκδοτη αυτοβιογραφία ενός Ηρακλειώτη»
- 10:15 **Άννα Μανουκάκη-Μεταξάκη:** «Η βίωση των Βαλκανικών πολέμων μέσα από το
ημερολόγιο του τότε έφεδρου Αλέξανδρου Ραπτόπουλου»
- 10:30 Συζήτηση
- 10:45 Καφές

Θεματική Ενότητα: Θρησκεία-Εκκλησία

Συντονιστές: Γιάννης Σεραπετιδάκης, Πέτρος Παπαπολυβίου

- 11:00 **Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Αρκαλοχωρίου Ανδρέας Νανάκης, Καθηγητής
Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.:** «Η Εθναρχία και το Έθνος στο Μητροπολιτικό
ζήτημα της Εκκλησίας Κρήτης (1897-1900)» - Προσκεκλημένη ομιλία
- 11:30 **Μανόλης Γ. Πεπονάκης:** «Οι θρησκευτικές υποθέσεις των μουσουλμάνων της
Κρήτης και το Ζήτημα των Καδήδων στην περίοδο της Κρητικής Αυτονομίας
(1898-1913)»
- 11:45 **Νίκος Λεβεντάκης:** «Άνθιση και μαρasmus του Τάγματος των Μπεχτασήδων
στον Χάνδακα»
- 12:00 **Ντενίζ -Χλόη Αλεβίζου:** «Διονύσιος Καστρινογιαννάκης και
Ιερόθεος Πραουδάκης: Η συμβολή τους στην ορθόδοξη εκκλησιαστική ζωγραφική
της Κρήτης κατά την περίοδο (1882-1896)»
- 12:15 **Μιχαήλ Στρουμπάκης:** «Δημήτριος Μπαλαμπάνης, Πρωτοψάλτης Ηρακλείου
(1900-1906) και η συμβολή του στη διδασκαλία της Εκκλησιαστικής μουσικής στο
Ηράκλειο κατά την περίοδο της Αυτονομίας»
- 12:30 Συζήτηση
- 12:45 **Δημήτρης Σταματόπουλος:** «Το Κρητικό ζήτημα στον Τύπο της
Κωνσταντινούπολης (1895-1908)» - Προσκεκλημένη ομιλία

- 13:15 **Λουκάς Δ. Παπαδάκης:** «Η Κρήτη από την επανάσταση του '97 στην αυτονομία και την Ένωση, δια γραφίδος Μελετίου Μεταξάκη»
- 13:30 **Εμμανουήλ Γ. Χαλκιαδάκης:** «Ο Μητροπολίτης Κρήτης Ευμένιος Ξηρουδάκης και οι σχέσεις του με τον Ιωάννη Σφακιανάκη και τον Ελευθέριο Βενιζέλο, στο πλαίσιο του Κρητικού Ζητήματος (1898-1913)»
- 13:45 **Κωνσταντίνος Σβολόπουλος:** «Ο Ελευθέριος Βενιζέλος, πολιτικά παρών κατά τις τελευταίες δεκαετίες της οθωμανικής παρουσίας στην Κρήτη» - Προσκεκλημένη ομιλία
- 14:15 Συζήτηση

Παρασκευή 25 Οκτωβρίου 2013

Απογευματινή Συνεδρία

Θεματική Ενότητα: Πολιτική

Συντονιστές: Νίκος Ματζαπετάκης, Γιάννης Ζαϊμάκης

- 16:30 **Γεώργιος Καλογεράκης:** «Ο Καστελλιανός Βουλευτής της Κρητικής Πολιτείας Γεώργιος Μαυραντωνάκης και η αιχμαλωσία των 25 Κρητών Πληρεξουσίων (3 Δεκεμβρίου-22 Δεκεμβρίου 1911)»
- 16:45 **Γεώργιος Μιχ. Κορναράκης:** «Η συμβολή της Κεντρικο - ανατολικής Πεδιάδας στους Αγώνες της Κρήτης για την Ένωση με τον Εθνικό κορμό (1866-1913)»
- 17:00 **Νικόλαος Ε. Παπαδογιαννάκης:** «Ρέθυμνο 1897. Η Οργάνωση της ασφάλειας στην ενδοχώρα»
- 17:15 **Γεώργιος Κουκουράκης:** «Αντιπροσωπευτικοί θεσμοί και εκλογικά συστήματα στην Κρήτη (1868-1913)»
- 17:30 Συζήτηση
- 17:45 **Στέλλα Αλιγιζάκη:** «Αν η Ένωση είναι ανέφικτη.... Η αναζήτηση άλλων διπλωματικών λύσεων για την επίλυση του Κρητικού ζητήματος κατά την περίοδο (1878 – 1896)»
- 18:00 **Αλεξάνδρα Σφοϊνή:** «'Η πολιτική των ανοιχτών πληγών'. Κρητικό ζήτημα και φιλοκρητικές εκδηλώσεις στην Ευρώπη (1897-1911)»
- 18:15 **Κωνσταντίνος Φουρναράκης:** «Φατριαστικές αντιπαραθέσεις και εμπαιθείς κατηγορίες Ηρακλειωτών και Χανιωτών στην επανάσταση του (1866-69)»
- 18:30 **Πέτρος Παπαπολυβίου:** «Κρήτη και Κύπρος (1866-1913): Συγκλίσεις και αποκλίσεις των ενωτικών κινημάτων των δύο μεγαλονήσων του ελληνικού αλυτρωτισμού» - Προσκεκλημένη ομιλία
- 19:00 Συζήτηση
- 19:15 Καφές

Θεματική Ενότητα: Κοινωνία

Συντονιστές: Νίκος Ματζαπετάκης, Γιάννης Ζαϊμάκης

- 19:30 **Πασγάλης Μ. Κιτρομηλίδης:** «Η Κρήτη και το ελληνικό εθνικό κράτος. Δοκιμασίες των θεωριών του εθνικισμού» - Προσκεκλημένη ομιλία
- 20:00 **Γιάννης Ζαϊμάκης:** «Νεωτερικότητα, σώμα και αθλητισμός στην περίοδο της Αυτονομίας της Κρήτης»
- 20:15 **Στεφάνια Αρχοντάκη:** «Οι γυναίκες της Κρήτης σε εποχή αλλαγών»
- 20:30 **Άρης Αναγνωστόπουλος:** «Το Ηράκλειο στα πρώτα χρόνια του Αυτόνομου Καθεστώτος: ιδέες για την πόλη, κοινωνικές συγκρούσεις και η συγκρότηση της μνήμης στον αστικό χώρο»
- 20:45 **Δημήτρης Χ. Σάββας:** «Η χειραφέτηση της γυναίκας κατά την περίοδο της Κρητικής Πολιτείας»
- 21:00 **Μαρία Σώρον:** «Μορφές και έκταση εγκληματικότητας στην Κρήτη την περίοδο της Κρητικής Πολιτείας όπως καταγράφεται στον κρητικό τύπο την αντίστοιχη περίοδο»
- 21:15 Συζήτηση

Σάββατο 26 Οκτωβρίου 2013

Πρωινή Συνεδρία

Θεματική Ενότητα: Υγεία

Συντονιστές: Γιώργος Μαργαρίτης, Εμμανουήλ Περάκης

- 10:00 **Ιωάννα Α. Ραμουτσάκη:** «Συνθήκες Υγιεινής στο Ηράκλειο, κατά την περίοδο της Κρητικής Πολιτείας, με αφορμή ένα άγνωστο χειρόγραφο για την Υγιεινή του σχολείου»
- 10:15 **Μάνος Σαββάκης:** «Θεσμικές μεταβολές και δημόσια υγεία στην Κρητική Πολιτεία: Το λεπροκομείο Σπιναλόγκας (1903-1957)»

Θεματική Ενότητα: Οικονομία

Συντονιστές: Γιώργος Μαργαρίτης, Εμμανουήλ Περάκης

- 10:30 **Μύρων Τσαρδής:** «Τοκογλυφία και Ηράκλειο στις αρχές του 20ου αιώνα»
- 10:45 **Εμμανουήλ Περάκης:** «Οικονομική κρίση, μικρο(κομματικά) συμφέροντα και κοινωνική αναταραχή. Η κατάλυση του καθεστώτος της Χαλέπας κατά το 1889»
- 11:00 **Κλεάνθης Σιδηρόπουλος, Μανόλης Δρακάκης:** «Διαβάζοντας το δημογραφικό μωσαϊκό του Ηρακλείου (1878-1913)»
- 11:15 **Νίκος Ανδριώτης:** «Το Ηράκλειο και η περιφέρειά του σε μετάβαση (1896-1899)»
- 11:30 **Γιώργος Μαργαρίτης:** «Η Άντουα, το Οντουρμάν, η Φασόντα, τα Χανιά και το Ηράκλειο: Η διεθνής συγκυρία στη γέννηση της Κρητικής Πολιτείας»

11:45 Συζήτηση

12:00 Καφές

Θεματική Ενότητα: Λογοτεχνία

Συντονιστές: Μιχαήλ Πασχάλης, Νίκος Ανδριώτης

12:15 **Μιχαήλ Πασχάλης:** «Ο Καζαντζάκης και τα γεγονότα της περιόδου (1896-1898): τρεις αφηγήσεις, τρεις οπτικές»

12:30 **Μανώλης Γ. Ανδρουλιδάκης:** «Το μοτίβο της ‘επιφάνειας’ στην «Πρώτη Λευτεριά» του Π. Πρεβελάκη»

12:45 **Δημήτρης Ε. Περοδοσκαλάκης:** «‘Καταιγίς-Λυρικό ποίημα’. Μια άγνωστη ποιητική σύνθεση για τη σφαγή της 25ης Αυγούστου 1898 στο Ηράκλειο»

13:00 **Ελπινίκη Νικολουδάκη-Σουρή:** «Ηλίας Βουτιερίδης, ημερολόγιον του Τάγματος επιλέκτων Κρητών: ιστορική γνώση και αισθητική συγκίνηση»

13:15 **Αλεξάνδρα Ζερβού:** «‘Μια μικρή ηρωίδα’ της Γαλάτειας Καζαντζάκη ή το παιχνίδι των κανόνων και των παραβιάσεων»

13:30 Συζήτηση

13:45 **Ben Petre:** «Το απαίσιον ξημέρωμα: ένα κοινωνικό μυθιστόρημα με φόντο το Ηράκλειο της Κρητικής Πολιτείας»

14:00 **Αντώνης Καρτσάκης:** «Περιοδικές λογοτεχνικές εκδόσεις στο Ηράκλειο των αρχών του 20ού αιώνα. Ένας δείκτης πνευματικής ανάπτυξης»

14:15 **Βασιλεία (Λιάνα) Καλοκύρη:** «Τουρκοκρατία και απελευθερωτικοί αγώνες της Κρήτης (1866-1913) στο λογοτεχνικό έργο Κρητών: Ιστορικό βίωμα και πολιτισμική ταυτότητα στην πεζογραφία της Α. Χαριτάκη και του Ν. Ε. Παπαδογιαννάκη»

14:30 **Κώστας Γ. Τσιχνάκης:** «Προετοιμάζοντας την έκδοση του «Ερωτόκριτου». Οι προσπάθειες του Στέφανου Ξανθουδίδη και του Στυλιανού Αλεξίου για την οικονομική ενίσχυση του έργου από την Πολιτεία»

14:45 Συζήτηση

18:00 Στρογγυλή Τράπεζα

Συντονιστής: Σεβασμώτατος Μητροπολίτης Αρκαλοχωρίου Ανδρέας Νανάκης, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.

Θεοχάρης Δετοράκης, Κωνσταντίνος Σβολόπουλος, Δημήτρης Κιτσίκης,

Αντώνης Χουρδάκης, Πέτρος Παπαπολυβίου

20:00 Λήξη συνεδρίου

ΧΟΡΗΓΟΙ:

ΧΟΡΗΓΟΣ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΒΙΚΕΛΑΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Χορτατσών & Κυδωνίας 23, Ηράκλειο 712 02, Τηλ.: 2810 301543, Fax: 2810 301094

email: 100xronia@heraklion.gr - www.100xronia.gr